

GÜBRE TAVSİYELERİ

Gübrelemenin Amacı, Toprakta eksikliği tespit edilen bitki besin maddelerini toprağa ilave etmek suretiyle, mümkün olduğu kadar yüksek bir bitkisel üretim ve kaliteli ürün elde etmektir. Yüksek verim ve kalite için bitki besin elementinin tam olarak saptanması gereklidir.

- **Önce Toprak Analizi:** Üretimi yapılacak bitkiye verilecek gübre miktarını bilmek için öncelikle yetiştirileceği toprağın analizlerinin yapılması gereklidir.
- **Usulüne Uygun Toprak Örneği Alma:** Toprak analizlerinin doğru ve güvenilir olması için üretim yapılacak tarla veya bahçeden toprak örnekleri usulüne uygun olarak alınmalıdır. Usulüne uygun toprak örneği alma konusunda bilgi için <http://www.tgae.gov.tr/www/tr/Icerik.asp?ID=750> web adresi kullanılabilir.
- **Verilmesi Gereken Gübre Miktarı:** Alınan toprak örnekleri herhangi bir toprak analiz laboratuvarında analiz ettirildikten sonra, **tarlanın bulunduğu bölge ve ekilecek bitkiye göre** ilgili “Gübre Tavsiye Çizelgesinden yararlanılarak uygulanacak gübre miktarları belirlenir. Bu çizelgeler araştırma Enstitüleri tarafından bölgelere göre tarla koşullarında yürütülmüş olan araştırma sonuçlarından hazırlanmış olup aşağıdaki sayfalarda verilmiştir.
- **Gübrelemede Kullanılacak Gübre Çeşidi:** Analiz edilen toprağın sonuçlarına göre ne kadar gübre verilmesi gerektiği aşağıda listeler halinde verilmiş çizelgelerden bulunabilir. Çizelgelerde gübreleme için gerekli olan **azot (N), fosfor (P₂O₅) ve potasyum (K₂O) miktarları “saf madde”** olarak verilmişlerdir. Bunların kullanılması gereken gübre cinsinden eşdeğerinin bulunması için, söz konusu gübrenin bünyesindeki bitki besin maddesinin miktarına göre aşağıda açıklandığı şekilde hesaplanarak verilmesi gereklidir.

**TOPRAK ANALİZ RAPORLARINDA SAF MADDE OLARAK TAVSİYE EDİLEN
AZOT, FOSFOR VE POTASYUM MİKTARLARINI, KULLANILACAK GÜBRE ÇEŞİDİNE GÖRE
ÇEVİRMEK İÇİN AŞAĞIDAKİ KATSAYILAR KULLANILIR**

AZOTLU GÜBRE HESABI Toprak analiz raporunda analiz sonuçları saf madde azot olarak verilmiş ise hangi gübrenin ne kadar uygulanacağı, kullanılacak gübreye göre hesaplanmalıdır. Aşağıda kullanılacak azotlu gübre çeşidine göre çevirme katsayıları ve örnek olarak nasıl hesaplanacağı verilmiştir.

- **Amonyum Sülfat (AS, %21 Azot)** gübresine çevirmek için **5,0** ile çarpılır.
- **Kalsiyum Amonyum Nitrat (CAN, % 26 Azot)** gübresine çevirmek için **4,0** ile çarpılır.
- **Amonyum Nitrat (AN, %33 Azot)** gübresine çevirmek için **3,0** ile çarpılır.
- **Üre (%46 Azot)** gübresine çevirmek için **2,2** ile çarpılır.
- **Diamonyum Fosfat (DAP, % 18 Azot- % 46 Fosfor)** gübresine çevirmek için **5,5** ile çarpılır.
- **Potasyum Nitrat (KNO₃, %44 Azot-%13 Fosfor)** gübresine çevirmek için **7,7** ile çarpılır.

Örnek Azotlu Gübre Hesabı: Eğer azotlu gübre olarak Amonyum Nitrat (%33) kullanılacak ise;

Kullanılacak Azotlu Gübre miktarı= Analiz ile bulunan Organik Madde Değeri x 3,0

Raporda verilmesi gerekli **azot miktarı saf madde olarak 9 kg ise;**

Kullanılacak Amonyum Nitratlı Gübre miktarı= 9 x 3,0 = **27 kg Amonyum Nitrat (%33 lük) / 1 dekar (1dönüm) araziye** verilmelidir.

FOSFORLU GÜBRE HESABI: Toprak analiz raporunda analiz sonuçları saf madde fosfor olarak verilmiş ise hangi gübrenin ne kadar uygulanacağı, kullanılacak gübreye göre hesaplanmalıdır. Aşağıda kullanılacak fosforlu gübre çeşidine göre çevirme katsayıları verilmiştir

- **Triple Süper Fosfat (%42)** gübresine çevirmek için **2,3** ile çarpılır.
- **Diamonyum fosfat (DAP) (% 18- %46)** gübresine çevirmek için **2.2** ile çarpılır.

Örnek Fosforlu Gübre Hesabı: Toprak analiz raporunda fosfor analiz sonuçları saf madde olarak verilmiş ise hangi gübrenin ne kadar uygulanacağı, kullanılacak gübreye göre hesaplanmalıdır. Eğer fosforlu gübre olarak TSP (Triple Süperfosfat) kullanılacak ise;

Kullanılacak TSP Gübresi miktarı= Analiz ile bulunan fosfor (P₂O₅) değeri x 2,3

Toprak Analiz Raporunda verilmesi gerekli **fosfor miktarı saf madde olarak 8 kg ise;**

Kullanılacak TSP Gübre miktarı= 8 x 2,3 = **18,4 kg TSP/ 1 dekar (1 dönüm) araziye** verilmelidir.

POTASYUMLU GÜBRE HESABI: Toprak analiz raporunda analiz sonuçları **saf madde potasyum olarak verilmiş ise** hangi gübrenin ne kadar uygulanacağı, kullanılacak gübreye göre hesaplanmalıdır. Aşağıda kullanılacak gübre çeşidine göre çevirme katsayıları verilmiştir.

- **Potasyum Nitrat (%44-%13)** gübresine çevirmek için **2,3** ile çarpılır.
- **Potasyum Sülfat (%50)** gübresine çevirmek için **2,0** ile çarpılır.
- **Potasyum Klorür (%60)** gübresine çevirmek için **1,7** ile çarpılır.

Örnek Potasyumlu Gübre Hesabı: Eğer potasyumlu gübre olarak Potasyum Sülfat kullanılacak ise;

Kullanılacak Potasyum Sülfat Gübresi miktarı= Analiz ile bulunan potasyum(K_2O) değeri x 2,0

Raporda verilmesi gerekli **potasyum miktarı saf madde olarak 7 kg ise;**

Kullanılacak Potasyum Sülfatlı Gübre miktarı= $7 \times 2,0 = 14$ **kg Potasyum Sülfat/ 1 dekar(1 dönüm) araziye** verilmelidir.

1. BÖLGELER İTİBARIYLA TOPRAK ANALİZ SONUÇLARINA GÖRE ÇEŞİTLİ BİTKİLERE VERİLMESİ GEREKLİ SAF MADDE OLARAK **AZOT** MİKTARLARI

Çizelge 1. Orta Anadolu bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	16	15	14	12
Buğday	Kuru	9	8	7	5
Arpa	Sulu	15	14	13	11
Arpa	Kuru	8	7	6	5
Mısır	Sulu	17	16	14	10
Çeltik	Sulu	19	18	16	12
Ayçiçeği	Sulu	14	13	12	10
Patates	Sulu	16	16	14	12
Ş. Pancarı	Sulu	15	14	12	10
Bağ	Sulu	15	13	12	11
Bağ	Kuru	10	8	7	6
Meyve	Sulu	10	9	7	6
Sebze	Sulu	15	14	13	11
Yonca*	Sulu	6	5	4	3
Kavak	Sulu	14	13	12	10
Bostan	Sulu	13	10	9	6
Bostan	Kuru	7	6	5	3
Kuru soğan	Sulu	14	13	12	10
Sarımsak	Sulu	13	12	10	9
K. Fasulye*	Sulu	6	5	4	3
Nohut*	Kuru	5	4	3	3
Mercimek*	Kuru	5	4	3	3
Macar Fiği*	Kuru	3	3	-	-
Yaygın Fiğ*	Kuru	3	3	-	-
Korunga*	Kuru	5	4	3	3
Kanola	Kuru	9	8	7	4
Haşhaş	Sulu	8	7	6	5
Havuç	Sulu	19	18	17	14
Kimyon	Kuru	11	10	9	7
Susam	Kuru	6	5	4	3

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 2. Marmara bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	17	16	15	12
Buğday	Kuru	10	9	8	7
Mısır	Sulu	21	20	19	17
Mısır	Kuru	14	13	12	10
Çeltik	Sulu	18	17	16	14
Ayçiçeği	Sulu	18	12	11	9
Ayçiçeği	Kuru	10	9	8	7
Patates	Sulu	18	17	16	12
Patates	Kuru	14	12	11	9
Ş. Pancarı	Sulu	18	17	16	14
Ş. Pancarı	Kuru	13	11	10	9
Bağ	Sulu	15	13	12	10
Bağ	Kuru	10	9	8	7
Meyve	Sulu	12	10	8	7
Sebze	Sulu	16	15	13	11
Yonca*	Sulu	4	4	3	3
Kavak	Sulu	14	13	12	10
K. Soğan	Sulu	14	13	12	10
K. Soğan	Kuru	9	8	7	6
Bostan	Sulu	16	15	13	11
Bostan	Kuru	9	8	7	5
Tütün (kalite)	Kuru	6	5	4	3
Tütün (Diğer)	Kuru	10	9	8	6
Balkabağı	Sulu	11	10	9	8
Zeytin	Kuru	10	9	8	7
Kanola	Kuru	14	13	12	10
Fındık	Kuru	20	18	16	14
Sarımsak	sulu	15	14	13	11
Şerbetçiotu	Kuru	14	13	12	10
Kimyon	Kuru	11	10	8	6
K. Fasulye*	Sulu	6	5	4	3

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 3. Karadeniz bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	17	16	15	12
Buğday	Kuru	14	13	12	10
Mısır	Sulu	19	17	15	12
Çeltik	Sulu	19	18	17	14
Ayçiçeği	Sulu	18	12	10	8
Patates	Sulu	17	15	13	12
Patates	Kuru	12	10	8	7
Ş. Pancarı	Sulu	18	17	16	14
Ş. Pancarı	Kuru	11	10	9	8
Bağ	Sulu	15	13	11	9
Bağ	Kuru	10	8	7	7
Meyve	Sulu	11	10	8	6
Sebze	Sulu	15	13	11	9
Yonca*	Sulu	5	4	3	3
Kavak	Sulu	14	13	12	10
K. Soğan	Sulu	15	13	12	10
K. Soğan	Kuru	10	9	8	6
Bostan	Sulu	16	15	13	11
Bostan	Kuru	8	7	6	3
Tütün (Trabzon)	Kuru	10	8	7	6
Tütün (Samsun)	Kuru	5	4	3	3
Kanola	Kuru	14	13	12	10
Fındık	Kuru	20	18	16	14
Çay		24	22	20	18
Sarımsak	Sulu	15	14	13	11
Soya*	Sulu	6	5	4	3
K. Fasulye*	Kuru	6	5	4	3
Fiğ*	Kuru	6	5	4	3
Kenevir	Sulu	14	13	12	10
Haşhaş	Sulu	9	8	7	6
Narenciye	Kuru	18	16	14	12
Kivi	Sulu	10	9	8	7
Çayır	Kuru	21	20	18	17
Zeytin	Kuru	10	9	8	6

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 4. Trakya bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	17	16	15	12
Buğday	Kuru	14	13	12	10
Arpa	Kuru	10	9	8	7
Yulaf	Kuru	8	7	6	5
Mısır	Sulu	19	18	16	14
Mısır	Kuru	14	13	12	10
Çeltik	Sulu	19	18	17	14
Ayçiçeği	Sulu	18	14	12	10
Ayçiçeği	Kuru	10	9	8	7
Patates	Sulu	17	16	14	12
Ş. Pancarı	Sulu	15	14	12	10
Ş. Pancarı	Kuru	11	10	9	8
Bağ	Sulu	14	12	11	10
Bağ	Kuru	10	9	8	7
Meyve	Sulu	12	10	8	7
Sebze	Sulu	16	14	12	10
Yonca*	Sulu	6	5	4	3
Kavak	Sulu	15	14	12	10
K. Soğan	Sulu	15	14	12	10
K. Soğan	Kuru	10	9	8	7
Bostan	Sulu	13	11	9	8
Bostan	Kuru	9	8	7	6
Tütün	Kuru	5	4	3	3
Kabak (Çekirdek)	Sulu	10	9	8	7
Zeytin	Kuru	10	9	8	7
Kanola	Kuru	14	13	12	10

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakterî kültürü ile aşıl原因arak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 5. Güney Doğu Anadolu bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	16	15	14	12
Buğday	Kuru	9	8	7	5
Arpa	Kuru	8	7	6	5
Mısır	Sulu	17	16	14	10
Mısır 2. Ürün	Sulu	18	16	14	12
Çeltik	Sulu	17	16	14	12
Ayçiçeği	Sulu	14	13	12	10
Patates	Sulu	16	14	13	11
Ş. Pancarı	Sulu	15	14	12	10
Bağ	Sulu	16	14	12	10
Bağ	Kuru	11	10	9	7
Pamuk	Sulu	15	14	12	10
Meyve	Sulu	12	11	9	8
Zeytin	Kuru	9	8	7	6
Antep Fıstığı	Kuru	12	9	6	3
Sebze	Sulu	16	14	12	10
Bostan	Sulu	10	9	8	7
Yonca*	Sulu	5	4	3	3
Nohut*	Kuru	5	4	4	3
Mercimek*	Kuru	5	4	4	3
K. Fasulye*	Sulu	6	5	4	3
Fiğ*	Kuru	5	4	3	3
Yer Fıstığı*	Sulu	6	5	4	4
Korunga		6	5	4	3
Soya	Sulu	6	5	4	4
Susam	Sulu	9	8	6	6
Kuru soğan	Sulu	15	13	12	10
Sarımsak	Sulu	15	14	13	11
Kanola	Kuru	9	8	7	4
Kavak	Sulu	14	13	12	10
Tütün(Kalite)	Kuru	4	4	3	3
Tütün (Diğeri)	Kuru	9	8	7	5
Havuç	Sulu	17	16	14	12

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 6. Doğu Anadolu bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	13	11	9	8
Buğday	Kuru	9	8	6	5
Arpa	Sulu	12	10	8	6
Arpa	Kuru	8	7	5	4
Ayçiçeği	Sulu	12	9	8	7
Mısır	Sulu	15	14	13	10
Pamuk	Sulu	15	14	12	10
Patates	Sulu	15	14	12	10
Ş. Pancarı	Sulu	15	14	12	10
K. Fasulye*	Sulu	6	5	4	3
Yonca*	Sulu	6	5	4	3
Yonca*	Kuru	4	4	3	3
Fiği*	Sulu	6	5	4	3
Fiğ*	Kuru	4	4	3	3
Nohut*	Kuru	5	4	3	3
Mercimek*	Kuru	5	4	3	3
Korunga*	Kuru	5	4	3	3
Meyve	Sulu	12	10	8	7
Sebze	Sulu	16	12	10	9
Bağ	Sulu	13	12	10	7
Bağ	Kuru	10	9	8	7
Bostan	Sulu	13	10	9	6
Bostan	Kuru	7	6	5	3
Kanola	Kuru	9	8	7	4
Çayır	Kuru	19	18	17	15

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılansarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 7. Ege bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	17	16	15	12
Buğday	Kuru	13	12	11	8
Arpa	Sulu	16	15	14	10
Arpa	Kuru	10	9	8	7
Mısır	Sulu	19	18	17	15
Mısır (2. Ürün)	Sulu	21	20	19	17
Silajlık Mısır	Sulu	23	21	19	17
Çeltik	Sulu	21	20	19	17
Ayçiçeği	Sulu	18	13	11	9
Ayçiçeği	Kuru	10	9	8	7
Patates	Sulu	17	16	14	12
Patates (2.Ürün)	Sulu	18	17	16	14
Ş. Pancarı	Sulu	17	16	14	12
Bağ	Sulu	14	13	11	9
Bağ	Kuru	11	10	9	8
Meyve	Sulu	12	10	8	7
Narenciye	Sulu	18	16	14	12
Zeytin	Kuru	10	9	8	6
Kavak	Sulu	14	13	12	10
Sebze	Sulu	16	14	12	9
Yonca*	Sulu	5	4	3	3
Yer fıstığı*	Sulu	6	5	4	3
K.Fasulye*	Sulu	7	6	5	4
Bakla*	Sulu	7	6	5	4
Nohut*	Kuru	5	4	4	3
Mercimek*	Kuru	5	4	4	3
Fiğ*	Sulu	6	5	4	3
Korunga*	Sulu	6	5	4	3
Anason	Sulu	9	8	7	5
Bostan	Sulu	16	15	13	11
Bostan	Kuru	9	8	7	6
Susam	Sulu	9	8	6	5
Sorgum	Sulu	15	14	13	11
Kuru Soğan	Sulu	14	13	12	10
Sarımsak	Sulu	15	14	13	11
İncir	Kuru	12	10	8	7
Pamuk	Sulu	16	14	13	11
Tütün (Kalite)	Kuru	6	5	4	3
Havuç	Sulu	19	18	17	14
Kanola	Kuru	13	12	10	9

Çizelge 8. Göller bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	17	16	15	12
Buğday	Kuru	10	9	8	8
Arpa	Sulu	9	8	7	6
Arpa	Kuru	10	9	8	7
Mısır	Sulu	18	17	16	12
Silajlık Mısır	Sulu	20	18	16	13
Çeltik	Sulu	19	17	15	10
Ayçiçeği	Sulu	18	13	11	10
Patates	Sulu	16	15	14	10
Patates	Kuru	11	10	9	7
Ş. Pancarı	Sulu	18	16	14	12
Ş. Pancarı	Kuru	11	10	9	8
Bağ	Sulu	13	12	10	8
Bağ	Kuru	10	8	7	6
Meyve	Sulu	12	11	9	7
Sebze	Sulu	16	15	14	10
Yonca*	Sulu	6	5	4	3
Mercimek*	Sulu	5	4	3	3
K.Fasulye*	Sulu	7	5	4	3
Bakla*	Sulu	7	6	5	4
Nohut	Kuru	5	4	3	3
Sarımsak	Sulu	14	13	12	10
K. Soğan	Sulu	14	13	12	10
K. Soğan	Kuru	10	9	8	7
Anason	Sulu	9	8	7	6
Bostan	Sulu	13	11	9	8
Kimyon	Kuru	11	10	8	6
Haşhaş	Sulu	9	8	7	6
Gül	Sulu	16	12	8	4
Çayır	Sulu	20	19	18	16
Kanola	Kuru	10	9	8	8

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

Çizelge 9. Akdeniz bölgesinde toprak analiz sonuçlarına göre çeşitli bitkilere verilmesi gerekli azotlu gübre miktarları (kg N/dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Topraktaki Organik Madde Miktarları (%)			
		0 – 1.0	1.1 – 2.0	2.1 – 3.0	3+
Buğday	Sulu	18	17	16	14
Buğday	Kuru	14	13	12	10
Arpa	Sulu	14	13	12	10
Mısır	Sulu	19	18	17	15
Mısır (2. Ürün)	Sulu	21	20	19	17
Sorgum	Sulu	19	18	17	16
Çeltik	Sulu	19	18	17	15
Ayçiçeği	Sulu	20	19	18	16
Ayçiçeği	Kuru	13	12	10	8
Patates	Sulu	17	16	14	12
Ş. Pancarı	Sulu	17	16	14	12
Bağ	Sulu	16	15	14	12
Bağ	Kuru	11	10	9	8
Meyve	Sulu	12	11	10	8
Narenciye	Sulu	18	17	16	14
Zeytin	Kuru	10	9	8	6
Muz	Sulu	19	18	17	15
Çilek	Sulu	11	10	9	7
Domates	Sulu	19	17	15	13
Sebze (Diğer)	Sulu	16	14	12	11
Marul	Sulu	18	17	16	14
Yonca*	Sulu	5	4	3	3
Yer fıstığı*	Sulu	6	5	4	3
K.Fasulye*	Sulu	7	6	5	3
Bakla*	Sulu	7	6	5	4
Nohut*	Kuru	5	4	3	3
Mercimek*	Kuru	5	4	3	3
Soya*	Sulu	7	6	5	4
Fiğ*	Sulu	6	5	4	3
Korunga*	Sulu	6	5	4	3
Bostan	Sulu	15	14	12	10
Bostan	Kuru	10	9	8	6
K.Soğan	Sulu	13	12	11	8
Sarımsak	Sulu	13	12	11	8
Havuç	Sulu	19	18	17	14
Pamuk	Sulu	17	16	15	13
Tütün (Kalite)	Kuru	6	5	4	3
Susam	Sulu	9	8	6	5
Kanola	Kuru	14	13	12	10

*Baklagil bitkilerinin azot ihtiyaçlarını azotlu gübre kullanımı yerine nodozite bakteri kültürü ile aşılanarak temin edilmesi tavsiye edilir

2. BÖLGELERİN TOPRAK ANALİZ SONUÇLARINA GÖRE ÇEŞİTLİ BİTKİLERE VERİLMESİ GEREKLİ SAF MADDE OLARAK **POTASYUM** MİKTARLARI

Çizelge 10. Akdeniz Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gereklİ Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	12	9	6	4	-
Buğday	Kuru	9	7	4	-	-
Mısır	Sulu	14	10	6	4	-
Çeltik	Sulu	12	10	7	5	-
Ayçiçeği	Sulu	12	10	8	5	-
Patates	Sulu	14	12	10	8	-
Patates	Kuru	12	10	8	6	-
Ş. Pancarı	Sulu	14	12	10	8	-
Ş. Pancarı	Kuru	12	10	8	6	-
Bağ	Sulu	14	12	10	7	-
Bağ	Kuru	12	10	8	6	-
Meyve	Sulu	10	8	6	4	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Sulu	10	8	6	4	-
Yonca	Sulu	12	10	8	6	-

Çizelge 11. Marmara Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	13	10	7	5	-
Buğday	Kuru	10	8	6	4	-
Mısır	Sulu	16	14	12	10	7
Çeltik	Sulu	12	10	8	6	-
Ayçiçeği	Sulu	12	10	7	5	-
Patates	Sulu	14	12	8	5	-
Patates	Kuru	12	10	7	4	-
Ş. Pancarı	Sulu	16	12	8	6	-
Ş. Pancarı	Kuru	12	10	7	5	-
Bağ	Sulu	15	12	9	6	-
Bağ	Kuru	12	10	7	5	-
Meyve	Sulu	10	8	6	4	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Sulu	10	8	6	4	-
Yonca	Sulu	12	9	7	5	-
Tütün	-	8	6	5	4	-
Zeytin	Kuru	8	6	4	-	-

Çizelge 12. Karadeniz Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Kuru	14	11	7	-	-
Mısır	Kuru	15	12	9	6	-
Çeltik	Sulu	13	11	7	4	-
Ayçiçeği	Sulu	14	10	7	5	-
Patates	Sulu	13	11	7	5	-
Patates	Sulu	12	9	7	-	-
Ş. Pancarı	Kuru	15	12	8	6	-
Ş. Pancarı	Sulu	12	9	7	-	-
Bağ	Kuru	13	11	8	4	-
Bağ	Sulu	11	8	4	3	-
Meyve	Kuru	9	7	5	3	-
Fındık	Kuru	12	8	5	3	-
Çay	Kuru	14	9	6	4	-
Sebze	Sulu	13	10	7	5	-
Bostan	Sulu	10	7	4	-	-
Yonca	Sulu	12	10	7	5	-
Tütün	Kuru	14	10	6	4	-

Çizelge 13. Orta Anadolu Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	11	8	6	4	-
Buğday	Kuru	8	6	4	-	-
Mısır	Sulu	13	10	7	5	-
Çeltik	Sulu	12	10	6	4	-
Ayçiçeği	Sulu	14	12	8	5	-
Patates	Sulu	15	12	8	6	-
Ş. Pancarı	Sulu	15	13	9	6	-
Bağ	Sulu	15	12	7	5	-
Bağ	Kuru	12	9	6	4	-
Meyve	Sulu	10	8	6	4	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Kuru	10	8	5	-	-
Yonca	Sulu	12	9	7	5	-

Çizelge 14. Güney Doğu Anadolu Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yararışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0 -10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	11	9	7	5	-
Buğday	Kuru	9	7	5	-	-
Mısır	Sulu	13	10	8	5	-
Çeltik	Sulu	12	10	8	6	-
Patates	Sulu	13	12	10	6	-
Patates	Kuru	11	10	8	5	-
Ş.Pancarı	Sulu	14	13	10	7	-
Bağ	Sulu	12	11	8	6	-
Bağ	Kuru	10	9	7	4	-
Meyve	Sulu	10	8	6	4	-
Zeytin	Kuru	8	7	6	4	-
A. Fıstığı	Kuru	10	8	6	5	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Kuru	10	8	6	4	-
Pamuk	Sulu	13	11	8	6	-
Yonca	Sulu	11	9	7	5	-

Çizelge 15. Doğu Anadolu Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	12	8	6	4	-
Buğday	Kuru	9	7	4	-	-
Mısır	Sulu	13	11	7	5	-
Patates	Sulu	13	11	8	6	-
Patates	Kuru	11	9	6	4	-
Ş. pancarı	Sulu	14	12	8	6	-
Ş. Pancarı	Kuru	13	10	6	4	-
Meyve	Sulu	10	8	5	3	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Kuru	10	8	6	4	-
Yonca	Sulu	11	9	7	5	-

Çizelge 16. Ege Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yararışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	12	9	6	-	-
Mısır	Sulu	13	10	8	5	-
Çeltik	Sulu	12	10	8	5	-
Ay çekirdeği	Sulu	13	10	8	6	-
Ay çekirdeği	Kuru	12	10	8	4	-
Patates	Sulu	14	12	10	6	-
Patates	Kuru	12	9	7	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	14	11	8	5	-
Ş. Pancarı	Kuru	12	9	7	-	-
Bağ	Sulu	12	10	8	5	-
Bağ	Kuru	10	8	6	5	-
Meyve	Sulu	8	6	5	-	-
Narenciye	Sulu	12	8	6	4	-
Zeytin	Kuru	8	6	5	3	-
Sebze	Sulu	12	9	8	4	-
Bostan	Kuru	9	7	6	-	-
Pamuk	Sulu	13	10	7	-	-
Tütün	Kuru	12	10	8	5	-
Susam	Kuru	9	6	5	-	-
Yer fıstığı	Sulu	13	11	8	4	-
Yonca	Sulu	12	10	9	5	-

Çizelge 17. Göller Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	11	9	6	4	-
Buğday	Kuru	9	7	4	-	-
Mısır	Sulu	14	12	7	5	-
Çeltik	Sulu	12	10	6	4	-
Ay çekirdeği	Sulu	14	12	8	5	-
Patates	Sulu	14	12	8	6	-
Ş. Pancarı	Sulu	14	12	10	6	-
Bağ	Sulu	15	12	8	5	-
Bağ	Kuru	12	10	6	4	-
Meyve	Sulu	10	8	6	4	-
Sebze	Sulu	12	10	8	6	-
Bostan	Sulu	9	7	5	-	-
Yonca	Sulu	13	11	8	4	-
Gül	Sulu	13	11	9	7	5

Çizelge 18. Ege Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Potasyumlu Gübre Miktarları (Kg K₂O/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Potasyum Miktarları (Kg K ₂ O/dekar)				
		0.0-10.0	10.1-20.0	20.1-25.0	25.1-30.0	30+
Buğday	Sulu	12	10	7	4	-
Buğday	Kuru	8	6	4	-	-
Mısır	Sulu	15	12	8	5	-
Çeltik	Sulu	13	10	7	4	-
Ay çekirdeği	Sulu	14	121	8	5	-
Ay çekirdeği	Kuru	10	8	6	4	-
Patates	Sulu	14	12	8	5	-
Patates	Kuru	12	10	6	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	15	13	9	5	
Ş. Pancarı	Kuru	12	10	6	-	-
Bağ	Sulu	15	11	7	5	-
Bağ	Kuru	10	8	5	4	-
Meyve	Sulu	10	8	5	-	-
Narenciye	Sulu	12	10	7	5	-
Zeytin	Kuru	8	7	5	3	-
Sebze	Sulu	12	9	6	4	-
Bostan	Sulu	10	7	5	-	-
Pamuk	Sulu	13	10	6	4	-
Susam	Sulu	10	8	5	-	-
Yer fıstığı	Sulu	13	9	6	4	-
Yonca	Sulu	12	9	7	5	-

3. BÖLGELER İTİBARIYLA TOPRAK ANALİZ SONUÇLARINA GÖRE ÇEŞİTLİ BİTKİLERE VERİLMESİ GEREKLİ SAF MADDE OLARAK **FOSFOR** MİKTARLARI

Çizelge 19. Trakya Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	13	11	9	8	7	5	4	3	-	-
Buğday	Kuru	10	9	8	7	6	5	3	2	-	-
Arpa	Kuru	9	9	8	7	6	5	3	2	-	-
Yulaf	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Mısır	Sulu	16	15	12	10	8	6	4	3	-	-
Mısır	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	2	-	-
Çeltik	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	13	12	11	10	9	7	5	4	-	-
Ayçiçeği	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Patates	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	-	-
Şeker pancarı	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	-	-
Şeker pancarı	Kuru	9	8	7	6	5	4	4	3	-	-
Bağ	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Bağ	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Meyve	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Sebze	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Yonca	Sulu	18	17	15	13	11	9	7	5	5	-
Kavak	Sulu	13	12	11	10	9	8	7	6	4	-
K. Soğan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
K. Soğan	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	3	-	-
Bostan	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	3	-	-
Bostan	Kuru	7	6	5	4	3	3	3	-	-	-
Tütün	Kuru	6	5	4	4	3	3	-	-	-	-
Kabak	Kuru	10	9	8	7	6	5	-	3	-	-
Zeytin	Kuru	10	9	8	7	6	5	3	3	-	-
Kanola	Kuru	10	9	8	7	6	5	3	2	-	-

Çizelge 20. Marmara Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gereklİ Fosfor Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Buğday	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Mısır	Sulu	12	11	9	8	7	6	5	4	3	-
Mısır	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Çeltik	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	13	12	11	9	7	5	3	3	-	-
Ayçiçeği	Kuru	10	9	8	7	6	4	3	3	-	-
Patates	Sulu	16	14	12	10	8	6	5	4	3	-
Patates	Kuru	12	10	8	7	6	4	4	3	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	13	11	10	9	7	6	5	4	3	-
Ş. Pancarı	Kuru	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Sulu	12	10	9	8	7	6	5	4	-	-
Bağ	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Meyve	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Zeytin	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Fındık	Kuru	15	14	13	11	9	7	5	3	-	-
Kavak	Sulu	13	12	11	10	8	6	5	4	3	-
Sebze	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Yonca	Sulu	16	14	12	10	8	7	6	5	4	-
K. Fasulye	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Tütün(Kalite)	Kuru	7	6	5	4	4	3	3	-	-	-
Tütün(Diğer)	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	3	-	-
K. Soğan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
K. Soğan	Kuru	8	7	6	5	5	4	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	9	8	7	6	5	4	4	3	-	-
Bostan	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Şerbetçiotu	Sulu	15	13	11	9	7	5	3	3	-	-
Balkabağı	Kuru	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Kimyon	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Kanola	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-

Çizelge 21. Karadeniz Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ da)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yararışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	12	11	9	8	7	6	5	4	3	-
Buğday	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Mısır	Sulu	14	13	11	8	7	5	3	-	-	-
Çeltik	Sulu	11	10	8	6	5	4	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	13	12	10	9	8	7	6	4	3	-
Patates	Sulu	13	12	10	9	8	7	5	4	3	-
Patates	Kuru	11	10	9	8	7	6	4	3	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	14	13	11	9	8	6	4	3	3	-
Ş. Pancarı	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	2	-	-
Bağ	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Kuru	8	7	6	5	4	3	2	-	-	-
Meyve	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Fındık	Kuru	16	14	12	10	9	7	5	-	-	-
Kavak	Sulu	13	12	10	10	8	5	5	4	3	-
Kivi	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Narenciye	Kuru	11	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Zeytin	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Çay	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Tütün(Trabzon)	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Tütün(Samsun)	Kuru	8	7	6	5	4	3	-	-	-	-
Sebze	Sulu	13	11	9	8	7	6	4	-	-	-
K. Soğan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Bostan	Kuru	7	6	5	4	3	3	2	-	-	-
Yonca	Sulu	16	14	12	10	8	6	5	4	-	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Soya	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Fiğ	Kuru	10	9	7	6	4	3	2	-	-	-
Kenevir	Sulu	8	7	6	5	4	3	2	-	-	-
Kanola	Sulu	12	11	9	8	7	6	5	4	3	-
Haşhaş	Sulu	7	6	5	4	4	3	3	-	-	-
Çayır	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-

Çizelge 22. Orta Anadolu Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/da)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ /dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Buğday	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Arpa	Sulu	10	9	8	7	6	5	3	-	-	-
Arpa	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Mısır	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	3	-
Çeltik	Sulu	11	10	9	7	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	13	11	9	7	6	5	4	3	-	-
Patates	Sulu	14	12	10	9	8	6	5	4	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Sulu	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Bağ	Kuru	9	8	6	5	4	4	3	-	-	-
Meyve	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Kavak	Sulu	13	12	11	10	9	7	5	4	-	-
Sebze	Sulu	13	11	9	7	6	5	4	-	-	-
Yonca	Sulu	18	16	14	12	10	8	6	4	-	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	-	-	-
Nohut	Kuru	8	7	5	4	4	3	2	-	-	-
Mercimek	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Fiğ	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
Korunga	Sulu	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
K. Soğan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	10	8	7	6	4	4	3	3	-	-
Bostan	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Kimyon	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Susam	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Havuç	Sulu	13	12	11	9	8	7	6	5	4	-
Haşhaş	Kuru	6	5	4	4	3	3	-	-	-	-
Kanola	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-

Çizelge 23. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	13	12	10	9	8	6	5	4	3	-
Buğday	Kuru	10	9	7	5	4	3	3	-	-	-
Arpa	Kuru	9	8	6	5	4	3	2	-	-	-
Mısır	Sulu	12	11	10	8	6	4	3	-	-	-
Mısır(2.ürün)	Sulu	13	12	11	8	7	5	3	-	-	-
Çeltik	Sulu	11	10	9	8	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	3	-
Patates	Sulu	14	12	10	8	6	5	4	3	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	13	12	10	9	8	6	5	4	-	-
Bağ	Sulu	11	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Pamuk	Sulu	10	8	7	6	5	4	3	3	-	-
Tütün(Kalite)	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Tütün(Diğer)	Kuru	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Meyve	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Antep Fıstığı	Kuru	9	8	7	6	5	4	4	3	-	-
Zeytin	Kuru	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Kavak	Sulu	13	12	11	10	9	7	5	3	-	-
Sebze	Sulu	10	8	7	6	5	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Yonca	Sulu	18	16	14	12	10	8	6	5	4	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Soya	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Fiğ	Kuru	10	9	7	6	4	3	2	-	-	-
Nohut	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Mercimek	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Yer fıstığı	Sulu	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Korunga	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
K. Soğan	Sulu	9	8	7	6	5	5	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Susam	Kuru	6	5	5	4	4	3	-	-	-	-
Kanola	Sulu	10	9	7	5	4	3	3	-	-	-
Havuç	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-

Çizelge 24. Ege Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarayışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Buğday	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Arpa	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Arpa	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Mısır	Sulu	13	12	11	8	7	5	3	-	-	-
Mısır 2. Ürün	Sulu	14	13	11	9	8	6	4	4	-	-
Sorgum	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Çeltik	Sulu	11	10	8	6	5	4	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	12	11	10	8	7	6	5	4	3	-
Ayçiçeği	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Patates	Sulu	13	12	11	10	8	7	6	5	4	-
Patates (2. ürün)	Sulu	10	9	7	6	5	4	3	-	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	13	11	9	8	7	6	5	4	3	-
Bağ	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Bağ	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Pamuk	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Meyve	Sulu	12	10	9	8	7	5	4	3	-	-
Narenciye	Sulu	12	11	10	9	8	7	6	5	3	-
İncir	Kuru	12	11	10	9	8	7	5	4	-	-
Zeytin	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Sebze	Sulu	12	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Yonca	Sulu	18	16	14	12	10	8	7	6	4	-
Mercimek	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Nohut	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Yerfistiği	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bakla	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Fiğ	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Korunga	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
K. Soğan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Anason	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Susam	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Havuç	Sulu	13	12	11	9	8	7	6	5	4	-
Kanola	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-

Çizelge 25. Göller Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	12	11	9	8	7	6	5	4	-	-
Buğday	Kuru	9	8	7	5	4	3	2	-	-	-
Arpa	Sulu	10	8	7	6	5	4	3	3	-	-
Arpa	Kuru	8	7	6	5	4	3	2	-	-	-
Mısır	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	3	-
Silajlık Mısır	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	3	-
Çeltik	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	13	11	9	7	6	5	4	3	-	-
Patates	Sulu	14	12	11	9	8	7	6	4	3	-
Patates	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Ş. Pancarı	Sulu	13	12	10	9	8	7	5	4	-	-
Ş. Pancarı	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Bağ	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Meyve	Sulu	12	10	9	7	5	4	3	-	-	-
Sebze	Sulu	12	10	9	8	6	5	4	3	-	-
Yonca	Sulu	18	16	14	12	10	8	6	5	4	-
Mercimek	Kuru	9	8	7	6	5	4	2	-	-	-
K. Fasulye	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Nohut	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Bakla	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
K. Soğan	Sulu	10	9	7	6	4	2	-	-	-	-
K. Soğan	Kuru	8	7	5	4	3	2	-	-	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	10	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Anason	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Gül	Sulu	8	7	5	4	3	2	-	-	-	-
Çayır	Sulu	12	11	10	8	7	6	5	4	-	-
Haşhaş	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Kimyon	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Kanola	Sulu	12	11	9	8	7	6	5	4	-	-

Çizelge 26. Akdeniz Bölgesi Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gerekli Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Buğday	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Arpa	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	-	-	-
Mısır	Sulu	13	12	11	8	7	5	4	3	-	-
Mısır 2. Ürün	Sulu	14	13	11	9	8	6	4	4	-	-
Sorgum	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Çeltik	Sulu	11	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Ayçiçeği	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	3	-	-
Ayçiçeği	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Patates	Sulu	14	12	10	9	8	7	5	4	3	-
Ş. Pancarı	Sulu	13	12	11	10	9	8	6	5	4	-
Bağ	Sulu	12	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Bağ	Kuru	8	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Pamuk	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Meyve	Sulu	12	10	9	8	7	6	5	4	-	-
Narenciye	Sulu	12	10	9	8	7	6	5	4	3	-
Muz	Sulu	14	12	10	9	8	7	6	5	4	-
Zeytin	Kuru	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Çilek	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Domates	Sulu	14	12	11	10	8	6	5	4	-	-
Marul	Sulu	18	17	15	13	11	9	7	5	3	-
Sebze (Diğer)	Sulu	12	11	10	9	8	7	6	5	4	-
Yonca	Sulu	18	16	15	13	11	9	7	5	4	-
Mercimek	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	4	3	-
Nohut	Sulu	9	8	7	6	5	4	4	3	-	-
Soya	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bakla	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	4	3	-
Yerfistiği	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	-	-	-
Fiğ	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Korunga	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
K. Soğan	Sulu	11	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Sarımsak	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bostan	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Susam	Kuru	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Havuç	Sulu	13	12	11	9	8	7	6	5	4	-
Kanola	Sulu	12	10	8	7	6	5	4	3	-	-

Çizelge 27. Doğu Anadolu Bölgesinde Toprak Analiz Sonuçlarına Göre Çeşitli Bitkilere Verilmesi Gereklili Fosforlu Gübre Miktarları (Kg P₂O₅/ dekar)

Bitki Çeşidi	Tarım Şekli	Bitkilere Yarıyışlı Fosfor Miktarı (Olsen Metodu ile) Kg P ₂ O ₅ / dekar									
		0-1.0	1.1-2.0	2.1-3.0	3.1-4.0	4.1-5.0	5.1-6.0	6.1-7.0	7.1-8.0	8.1-9.0	9+
Buğday	Sulu	10	9	7	5	4	4	3	3	-	-
Buğday	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-
Arpa	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	3	-	-
Arpa	Kuru	8	7	6	5	4	4	3	-	-	-
Ayçiçeği	Sulu	12	11	9	7	6	5	4	3	-	-
Mısır	Sulu	12	11	10	9	8	7	5	4	3	-
Pamuk	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	-	-	-
Patates	Sulu	13	11	9	8	7	6	5	4	3	-
Ş. Pancarı	Sulu	14	13	11	9	8	7	6	5	4	-
K. Fasulye	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Yonca	Sulu	18	16	14	12	10	8	6	4	-	-
Yonca	Kuru	18	16	14	12	10	8	6	4	-	-
Fiğ	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	-	-
Fiğ	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
Korunga	Sulu	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
Nohut	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
Mercimek	Kuru	8	6	5	4	4	3	3	2	-	-
Meyve	Sulu	11	10	8	7	6	5	4	3	-	-
Sebze	Sulu	10	9	8	7	6	5	4	3	-	-
Bağ	Sulu	11	10	9	8	7	6	4	3	-	-
Bağ	Kuru	8	7	6	5	4	3	-	-	-	-
Bostan	Sulu	9	8	7	6	5	4	3	2	-	-
Bostan	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	2	-	-
Çayır	Sulu	11	10	9	8	7	6	5	4	-	-
Kanola	Kuru	8	7	6	5	4	3	3	-	-	-

KAYNAK: Güçdemir, İ. 2006. Türkiye Gübre ve Gübreleme Rehberi, Güncelleştirilmiş ve genişletilmiş baskı. Toprak Gübre ve Su Kaynakları merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü. Genel yayın no:213, Teknik yayın No: T69 ANKARA